

Syyskuun kuulumiset

minna

Suomalainen Naisliitto ry
Jäsentiedote 3/2023

suomalainennaisliitto.fi
toimisto@suomalainennaisliitto.fi
Löydät meidät myös Facebookista!

TÄSSÄ MINNA-TIEDOTTEESSA

3 / 2023

Puheenjohtajalta: Sähköpostin tuoma jäsentiedote on hieno juttu!	2
Kuopion kesäpäivät	
Muisteloita kesäpäiviltä	
Kuopiosta	3
Naisten Ääni -näyttely Kanttilassa	4
Yleisötilaisuus kirjastossa	4
Lisää tekstejä Naisten Ääneen	5
Mietteitä Kuopion kesäpäivien jälkeen	5
Naisliittolaiset Vaasaan 6.-8.10.2023	7
Jäsenyhdistykset tiedottavat	8
Helsingin yhdistys	8
Hämeenlinnan yhdistys	10
Jyväskylän osasto	10
Oulun osasto	10
Tornion yhdistys	11
Vaasan Suomalainen	
Naisklubi	12
Kolumni: Pikamuoti on tuhoon tuomittu.	13
MoniNaista – vinkkejä kulttuuri-tapahtumista ...	14

PUHEENJOHTAJALTA:

Eva Tervonen. Kuva Kirsi Sand

Sähköpostin tuoma jäsentiedote on hieno juttu!

Ennen vanhaan näitä kutsuttiin kiertokirjeiksi. Naisliiton historian alussa kirjeet kirjoitettiin jopa käsin, sitten monistettiin ja sitten tulivat kopiokoneet ja aina postitettiin. Tänään useimmat meistä lukevat tiedotteen suoraan näytöltä. Melkoinen kaari kehityksessä ja vain runsaan sadassa vuodessa.

Tämän tiedotteen tarkoitus on kertoa meille meistä. Liitto tiedottaa toiminnastaan jäsenille, yhdistyksille ja päinvastoin, yhdistykset kertovat tekemisistään. Organisaatiot puhuvat toisilleen, mutta kuitenkin ihmiset ihmisille ihmisistä. Tämän avulla olemme tulleet tutummiksi toisillemme. Naisliiton jokainen kuudesta jäsenyhdistyksestä on erilainen ja toimii omalla tavallaan. On ollut hienoa tutustua teihin kaikkiin ja olen vähitellen alkanut ymmärtää paremmin erilaisia tapojamme toimia. Haluan uskoa, että tämä pätee meihin kaikkiin. Tällä tavalla ajassa ilmestyvä jäsentiedote on siinä avainasemassa. Voimme kertoa jo tapahtuneiden asioiden lisäksi tulevasta tapahtumista ja toivoa, että useammat osallistuvat niihin.

Jäsentiedote syntyy joka kerta yhteistyön tuloksena. Kaikki te-

kevät oman osuutensa, vaikka Minnan toimitusneuvosto ja Kirsi Sand ovat kantavana voimana tekemisessä. Ilman heitä tätä tiedotetta ei olisi. Kiitos Kirsi ja toimitusneuvosto.

Olen varma, että näiden vuosien aikana me kaikki naisliittolaiset olemme tulleet toisillemme näkyvämmiksi ja siten tutummiksi. Toisensa tunteminen lisää yhteisöllisyyttä antaa merkitystä yhdessä tekemiselle.

Kesän lopulla kokoonnuimme pienemmällä porukalla pohtimaan kulunutta vuotta ja samalla hahmottelimme tulevaisuutta, meidän yhteistä tulevaisuutta. Syyskokouksessa Vaasassa päätämme ensi vuoden toimintasuunnitelmasta ja Naisliiton tulevasta suunnasta. Yhteisellä tekemisellä olemme sulautuneet yhtenäiseksi liitoksi, joka toimii yhteisten päämäärien eteen: tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.

Syyskokouksessa Vaasassa valitaan Naisliitolle uusi puheenjohtaja. Kiitän teitä kaikkia kuluneista vuosista. On ollut ilo ja kunnia saada toimia kanssanne.

Eva Tervonen
puheenjohtaja

TERVEISIÄ JA TUNNELMIA KESÄPÄIVILTÄ KUOPIOSTA

Suomalainen Naisliitto vietti kesäpäiviä Kuopiossa 24.-26.7.2023. Antoisa ohjelma tarjosi nähtävyyksiä järviristeilyineen, mutta myös liiton Naisten Ääni -hankkeeseen liittyvän näyttelyn kuopiolaisista merkkinaisista sekä kirjastossa järjestetyn yleisötilaisuuden. Kesäpäiviern ohjelman oli suunnitellut Naisliiton Tornion yhdistys.

Naisliittolaisten iloinen joukko kesäpäivillä Kuopiossa

Muisteloita kesäpäiviltä Kuopiosta

Kesäpäivien mieleenpainuva kokemus oli tutustuminen Kanttilaan **Anja Lapin** johdattamana. Historiaa huokuva 200-vuotias talo on Kuopion vanhimpia rakennuksia. Naisliittolaiset tuntevat Kanttilan parhaiten naisasianaisen, kirjailijan ja yhteiskunnallisen vaikuttajan Minna Canthin kotina ja kokoon-tumispaikkana, jossa puolustettiin tasa-arvoa. Kanttila on tarkoitus pelastaa ja korjata arvoiseensa kulttuurikäyttöön. Siinä riittää työtä!

SNL:n Oulun osaston **Kirsti Ojala** oli koonnut hienon Naisten Ääni -näyttelyn kuopiolaisista merkkinaisista, jotka ovat oivana esimerkkinä nykyisille naisliittolaisille. Kiitos Kirstille! Kahvin ja maistuvan Minna-kakun äärellä nautimme Antti Eliaksen musiikkiesityksistä. Ohjelmaan sisältyi myös kaupunkikiertoajelu ja vierailu Riisassa, Kuopion ortodoksisessa kirkkomuseossa. Museon uskomattoman upeat aarteet tekivät vaikutuksen kävijöihin.

Naisten Ääni esittäytyi Kuopion

kirjastossa saman päivän illan-suussa.

Toisena kesäpäivänä vierailimme Kuopion korttelimuseossa, jonka kaunis pihapiiri puhutteli tunnelmallaan. Museon räätälin verstaas, asuinkamari ja kutojan tupa esittelevät 1900-luvun alun vaatimatonta elämää. Pehdyimme myös apteekkiympäristöön ja sen moniin mielenkiintoisiin ja aika outoihinkin välineisiin. Museon säätyläiskodin helmi on Minna Canthin huone, joka jäljittelee kuuluisaa Minna Canthin salonkia. Sisustus koostuu lähes kokonaan Minna Canthin alkuperäisestä esi-

Minnan salonki korttelimuseossa

Kuopion ortodoksisessa kirkkomuseossa

neistöstä. Salongissa naisliittolaisten kännykkäkamerat räpsivät ahkerasti kuvia muistoksi.

Iltapäivällä oli vuorossa risteily Kalavedellä ja tutustuminen Alahovin viinitilaan viinimaistajaisineen. Viinitilalla oli mahdollisuus perehtyä myös viinivalmistuksen saloihin. Osa naisliittolaisista kiirehti sen jälkeen kotimatalle, osa jäi vielä nauttimaan Kuopion monipuolisesta kulttuuriannista.

Lämmin kiitos torniolaisille ja etenkin Raili Ilolalle onnistuneista kesäpäivistä!

*Teksti Pirjo Julin
Kuvat Heljä Majamaa*

Naisten Ääni -näyttely Kanttilassa

Naisten Ääni -näyttely valmis. Kuva Raili Ilola.

Näyttelytaulu Helmi Karjalaisesta. Kuva Kirsti Ojala

Kesäpäivien runsaan ohjelman lisäksi Suomalainen Naisliitto esitetytti kuopiolaisille maanantaina 24.7. kahdella eri tapahtumalla eli näyttelyn avajaisissa Kanttilassa ja yleisötilaisuudessa Kuopion pääkirjastolla.

Kanttilan toiminnanjohtaja **Anja Lappi** avasi kuopiolaisista naisista kertovan Naisten Ääni -näyttelyn tulevan Minnan salongin vieressä 24.7. klo 12.00. Tila täyttyi enimmäkseen Naisliiton kesäpäivien osallistujista. Järjestäjä oli varannut paikalle myös hienon laulu- ja musiikkiesityksen. Ennen tilaisuuden alkua Anja Lappi esitti tietoa Kanttilasta, sen historiasta ja peruskorjaussuunnitelmasta. Tutustuimme talon tiloihin ja Naisliitto tarjosi kahvit Minnan kakun kera tulevassa Minnan salongissa.

Näyttely *Kuopiolaisten naisten ääniä* käsitti yhdeksän naisen kuvallisen ja lyhyen tekstiesittelyn. Naisten ääneen on kirjoitettu harvoista Kuopiossa toimineista naisista, mutta kattava kooste löytyy eri ikäisistä ja eri alojen naisista. Näyttelyn naisista merkittävin henkilö Suomalaiselle Naisliitolle on rohkea ja sanavalmis **Helmi Karjalainen**, joka toimi 45 vuotta

Suomalaisen Naisliiton Kuopion Osaston puheenjohtajana. Tuulikki Ritvanen oli kirjoittanut Helmi Karjalaisesta tärkeän elämäntarinan Naisten Ääneen. Tuulikin kirjoituksen pohjalta heräsi ajatus selvittää Kuopion Osaston toimintaa ja kohtaloa, koska se toimi vielä 1980-luvulla.

Näyttelyseinälle päätyivät Helmi Karjalaisen lisäksi ikäjärjestyksessä seuraavat kuopiolaiset naiset: Kuopion ensimmäinen naislääkäri **Eva Piispanen**, kuopiolainen kirjailija ja toimittaja, **Elina Karjalainen**, kirjastonhoitaja ja yhdistysaktiivi **Saara Lehtimäki**, kalevalainen kouluttaja ja kirjailija **Anneli Koponen**, agrologi ja kunnallinen luottamushenkilö **Riitta Ahtiainen**, juristi ja yhdistysaktiivi **Liisa Kiiianlinna**, naiskiekkoilun edistäjä **Miia Oksman** sekä yrittäjä, ravitsemusterapeutti ja kouluttaja **Hanna Partanen**.

Yleisötilaisuus Kuopion kirjastossa

Kuopion kirjaston juhlasalissa järjestettiin samana iltana 24.7. klo 17.30–19.00 yleisötilaisuus, aiheina Suomalaisen Naisliiton Kuopion osaston toiminta ennen, Suoma-

lainen Naisliitto nyt ja Naisten Ääni -verkkojulkaisu. Kutsu tilaisuuteen oli osoitettu erityisesti Kuopion naisille. Tilaisuudesta ilmoitettiin Viikkosavossa ja Savon Sanomien tapahtumakalenterissa sekä sähköpostiviestein eri kuopiolaisille naisjärjestöille, tiedote oli myös kirjaston lukusalin ilmoitustaululla. Kutsu oli tavoittanut muutamia kuopiolaisia, tilaisuudesta olivat kiinnostuneet lähes kaikki kesäpäivien osanottajat.

Kuopion osasto ennen, PowerPointesitykseen oli koottu yhdistyksen viimeisten vuosikymmenten toimintaa Helsingin kaupungin arkistosta saatujen asiakirjojen perusteella. Aluksi nähtiin kopio Kuopion osaston 50-vuotishistoriikista. Se oli käsin kirjoitettu Naisliiton 50-vuotisjuhlassa Helsingissä, luultavasti yhdistyksen pitkäaikaisen sihteerin toimesta. Allekirjoitus Ida L.

Kuopion Osaston vilkkaasta toiminnasta kerrotaan paljon Naisten Ääni-lehdessä vuoteen 1948 saakka, ja arkistossa on tiedot tallennettuina. Helmi Karjalainen pitkäaikaisena puheenjohtajana mainitaan korostetusti. Yhdistyksen säännöt oli kirjoitettu ja rekisteröity v. 1956, jolloin puheenjohtajana oli Anna Veivo, jonka puheenjohtajuus kesti

vuoteen 1976 saakka. Naisliiton puheenjohtaja Inkeri Savolainen, Liisa Heikkilä ja Raija Virtanen matkustivat pyynnöstä Kuopioon heikentyneen toiminnan vuoksi v.1976. Vuosikokouksessa valittiin uusi johtokunta ja puheenjohtaja Helmi Vartiainen. Anneli Patomäki valittiin puheenjohtajaksi 1977. Anneli Patomäki valittiin puheenjohtajaksi vuoden 1982 vuosikokouksessa, minkä jälkeen toiminnasta ei ole Helsingin kaupungin arkistossa tietoa. Toimintasuunnitelma ja talousarvio kertovat, että toiminta jatkuisi. Kuopion yhdistys oli vireä ja se toimi yhteistyössä monien naisjärjestöjen kanssa. Kysymykseksi jää, mitä tapahtui Kuopion osastolle v. 1982.

Esittely sisältää tarkoituksellisesti paljon nimiä ja pääasiallisia toimintoja. Tavoitteena on, että kiinnostus

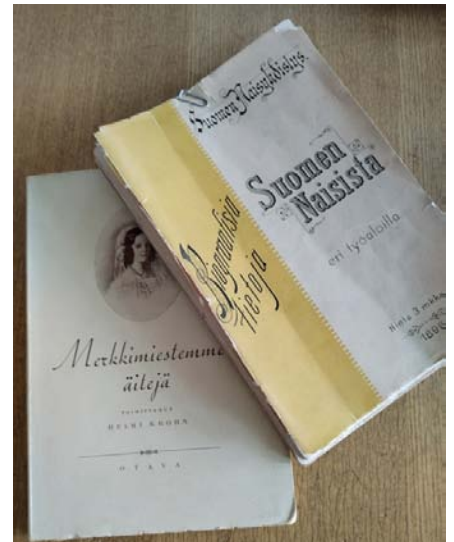
asiasta herää Kuopiossa, kiinnostus tuli esiin myös tilaisuuden jälkeen muutamien henkilöiden kontakteista. *Kuopio ennen* -esitys tallennetaan myöhemmin kotisivulle.

Teksti Kirsti Ojala

Lisää tekstejä Naisten Ääneen Solekko ruveta homhiin!

Naisten äänessä on 1100 kirjoitusta mutta lisää tarvitaan. Kirjoita sanataarkasti yli 70 vuotta vanhoista julkaisuista pienoiselämäkertoja tekijänoikeudet huomioiden Naisten ääneen.

Vanhat sanomalehdet, aikakauslehdet ja julkaisut esim. Naisten ääni vuosilta 1905-1939 ovat digitaalisena kansalliskirjaston sivustolla. www.digi.kansalliskirjasto.fi.

Lisätietoja Raili Ilola/ Kirsti Ojala, info@naistenaani.fi.

Pieni vaiva - hyvä mieli - suuri hyöty!

Teksti Raili Ilola

Naisliiton kirjaston aarteita. Kuva Raili Ilola

Kanttilan talo sekä Eemil Halosen veistämä Minna Canthin patsas Kuopiossa. Kuvat Hans Björknäs

MIETTEITÄ KUOPION KESÄPÄIVIEN JÄLKEEN

Keitä olemme – Suomalainen Naisliitto nyt

Teksti Marianna Rossi

Esittelin Suomalaisen Naisliiton toimintaa laatimani diaesityksen avulla Kuopion kaupunginkirjastossa järjestämässämme yleisötilaisuudessa 24.7.2023. Harmittelimme hiukan sitä, että tilaisuuteen osallistui vain muutamia kuopiolaisia naisia. Esittelypuheenvuoroni ei kuitenkaan ollut tarpeeton, koska mukana oli useita jäseniämme, jotka eivät ole olleet vielä kauaa mukana Naisliiton toiminnassa. Esitykseni jälkeen mieleeni tuli ajatuksia siitä, mitä Naisliittolaisuus tänään oikeastaan on.

Vuonna 1907 perustettu Suomalainen Naisliitto on aktiivinen naisasiajärjestö, jolla on yli 500 jäsentä ja 6 aktiivisesti toimivaa jäsenyhdistystä: Helsinki, Hämeenlinna, Jyväskylä, Vaasa, Oulu ja Tornio. Aktiivista toimintaamme edesauttaa se, että Naisliitolla on omat toimitilat Helsingissä Aurorankadulla. Tämä mahdollistaa mm. jäsenyhdistystapaamisten, Helsingin yhdistyksen tilaisuuksien sekä hallitustyöskentelyä tukevien toimikuntiemme kokoontumisen ja asiakirjojen säilyttämisen aina tie-

tyssä paikassa. Toimitiloissamme on myös monipuolinen naisasiakirjasto, josta jäsenet voivat halutesaan lainata kirjallisuutta.

Suomalainen Naisliitto pyrkii toimimaan aktiivisesti yhteistyössä muiden naisjärjestöjen kanssa. Siksi Naisliitto on Naisjärjestöjen Keskusliiton (NJKL), Minna Canthin talo ry:n, UN Women'in sekä Suomen Kukkasrahaston jäsen. Lisäksi jäsenyhdistyksillämme on vilkasta yhteistyötä alueensa naisjärjestöjen kanssa.

Kirjaston yleisötilaisuudessa Kuopiossa. Marianna Rossi esittelee Naisliiton toimintaa.
Kuva Heljä Majamaa

Miten Suomalainen Naisliitto ry toimii

Suomalaisen Naisliiton toimintaperiaatteisiin on kuulunut sen toiminnan alusta alkaen, että naisten on päästävä vaikuttamaan omiin asioihinsa lainsäädäntöteitse. Siksi meille oli tärkeää, että naiset saivat äänioikeuden ja pystyivät asettumaan ehdolle vaaleissa. Nykyisinkin vaalivuodet otetaan huomioon Naisliiton toiminnassa. Pyrimme aktivoimaan naisia äänestämään naisehdokkaita, järjestämme vaalipaneeleita ja tuomme tasa-arvoasioihin liittyviä epäkohtia naispolitiikkojen tietoisuuteen.

Toiminnassamme näkyy monella tavalla, että Minna Canth on aatteellinen esikuvamme. Järjestämme kaksi kertaa vuodessa Minna Canth -seminaarin, joka on kyseisenä vuonna ajankohtaiseen naisten tasa-arvoasiaan liittyvä koulutustapahtuma. Kevään Minna Canth -seminaari järjestetään Helsingissä ja syksyn seminaari vuorotellen jäsenyhdistysten paikkakunnilla. Minna-jäsenlehtemme ilmestyy kerran vuodessa ja Minna-jäsentiedote useita kertoja vuodessa. Jaamme Minna-palkinnon joka toinen vuosi naiselle, joka on toiminnallaan edistänyt merkittävästi tasa-arvotyötä. Seuraava Minna-palkinto jaetaan lokakuussa 2023 Vaasassa syyskokousviikoloppuna.

Vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa määritämme vuosittain teeman, jota noudatamme kyseisen vuoden toiminnassa ja tapahtumien järjestämisessä. Vuoden 2023 teema on ollut Aktiivinen osallistuminen ja arjen sujuvuus uudistuvassa Naisliitossa. Kuluvana vuonna toiminnassamme on huomioitu myös eduskuntavaalit sekä Lucina Hagman -juhlavuosi. Vuoden teemaa on pyritty noudattamaan myös jäsenyhdistysten toiminnassa.

Suomalaisen Naisliiton toiminta voidaan vuositasolla jakaa kolmeen osaan: jatkuvien hankkeiden toteutus, valtakunnalliset toistuvat tapahtumat sekä jäsenyhdistysten tapahtumat.

Jatkuvia hankkeita ovat 2015 perustettu Naisten Ääni -elämäkertahanke sekä sen jälkeen perustettu Saavutettavuus-hanke. Naisten Ääni-hankkeen tavoitteena on koota, taltioida ja levittää laaja aineisto suomalaisten naisten elämäkertoja. Tietokannassa on nyt jo runsaasti yli 1000 elämäkertaa, jotka on ryhmitelty teemoittain. Saavutettavuus-hanke pyrkii löytämään ratkaisuja erityisesti ikääntyneen väestön arkea hankaloittaviin pulmiin, kuten digisyrjäytymiseen, ikäsyrjäytymiseen ja esteettömyyden puuttumiseen.

Merkittävä tapahtuma on myös vuosittainen Helsingin yhdistyk-

sen järjestämä Ajankohtaisseminaari, johon myös muiden jäsenyhdistysten jäsenet voivat osallistua. Jäsenyhdistykset järjestävät lisäksi paikkakunnillaan mm. Naistenpäivän, Minna Canthin päivän ja Kansalaisvaikuttamisen päivän tilaisuuksia. Vaalivuodet ja erilaiset juhlatvuodet otetaan huomioon myös jäsenyhdistyksissä.

Naisliitto on myös uudelleen elvyttänyt Kesäpäivät-tapahtuman, jota tällä kertaa vietimme Kuopiossa. Kesäpäiviin sisältyy aina naisasiaa, mutta myös virkistystä ja nähtävyyksiin tutustumista. Kuopiossa olikin paljon nähtävää, ja kaupungin vehreys ja siisteys loi rentouttavat puitteet kesäpäivillemme.

Miten Naisliittoon pääsee jäseneksi?

Suomalaisen Naisliiton jäseneksi liittyminen on helppoa, jos omalla paikkakunnalla tai lähipaikkakunnalla on jäsenyhdistys. Tällöin jäsenen on helppoa osallistua jäsentilaisuuksiin. Toisaalta on jäseniä, joiden mielestä jo valtakunnalliset tapahtumat ovat niin tasokkaita, että niiden vuoksi kannattaa olla Naisliiton jäsen. Silloin voit tietenkin valita haluamansa jäsenyhdistyksen. Jäsenyhdistyksillä on omat kotisivut, joilta saa lisätietoja liittymisestä ja jäsenyhdistysten toiminnasta. Useimmat ehkä liittyvät jäseniksi meidän jo toimivien jäsenten innoittamina. Mutta liityypä uusi jäsen miten tahansa, hän on aina tervetullut aktiiviseen naisjoukkoomme.

Suomalaisen Naisliiton verkkosivu:
www.suomalainennaisliitto.fi

NAISLIITTOLAISET 6.-8.10.2023 VAASAAN!

- Suomalaisen Naisliitto ry:n syyskokous
- Minna Canth -seminaari, Minna-palkinnon jako
- Kamariooppera "Nainen kuin jäätynyt samppanja"

OHJELMA

Perjantai 6.10.2023 Etkot

Varattu toiveiden mukaan jäsen-
ten omalla kustannuksella:

- Vaasan kaupunginteatteri:
Nunnia ja konnia – svengaava
musiikkikomedia klo 13.
- Wasa Teater: *Wänd om min
längtan* -musikaali, klo 19

Suomalaisen Naisliiton toimi-
kuntien kokouksia.

Vapaata seurustelua paikallisessa
ravintolassa.

Lauantai 7.10.2023

SUOMALAISEN NAISLIIT- TON SYYSKOKOUS

8:00-12:00 aamiainen Original
Sokos hotelli Vaakuna, sisältyy
huonehintaan,
ei hotellissa yöpyjille 14 €

10:00-12:00 toimikuntien
kokouksia

13:00-17:00 syyskokous Original
Sokos hotelli Vaakuna,
14:30 väliaikatarjoilu, kahvi/tee,
suolainen kahvileipä.

Hallituksen vaihtokokous ajan ja
tarpeen mukaan

19:00 Iltajuhla

Paikka: **Bacchus (Svenska
Klubben)**, Rantakatu 4, Vaasa

Sunnuntai 8.10.2023

8:00- 11:30 aamiainen hotellissa,
kuuluu hotellihuoneen hintaan,,
ei yöpyjille hinta 14 €,

Suomalaisen Naisliiton 115- vuotisjuhla Vaasan Suomalaisen Naisklubin 105-vuotisjuhla

MINNA CANTH -SEMINAARI
klo 12-15 **Vaasan Kaupungintalo**,
Senaatinaktu 1, Vaasa

OHJELMA

LauluLiisat

johtaja **Noomi Elfving**
Tuhat laulua tammipuissa
- san. *Anna-Mari Kaskinen*
Naisen elämää - san. *Helvi Wilkko*
Sävellykset Liisa Hietala

Avaus

Marjatta Björknäs

Vaasan kaupungin tervehdys
Kulttuuripäällikkö **Jenni Niemi**

Minna-palkintojen jako

Suomalaisen Naisliiton puheen-

johtaja **Eva Tervonen**

Musiikkia

Voimanaisten merkitys

nykynaisille

Kasvatustieteen tohtori **Katja**

Jokinen

Sydän täynnä tulta

- Aino Kallaksen kirjailijakuvasta

Kirsi Sand

13:15-13:45 *Väliaika*

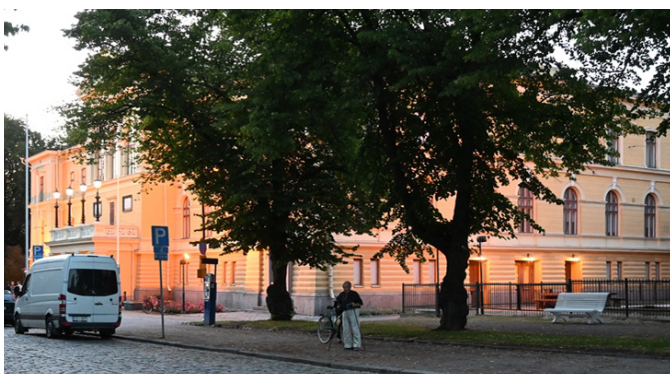
13.45-

Nainen kuin jäätynyt samppanja

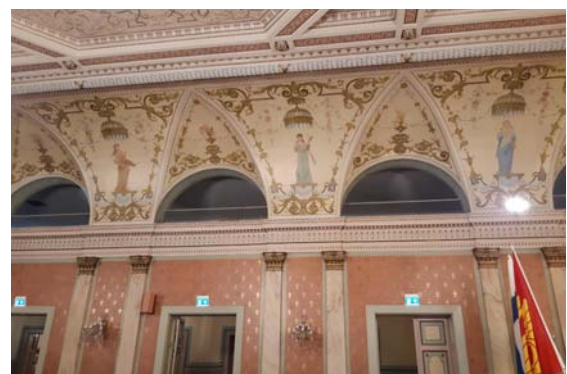
Ilkka Kuusiston sävellykseen
ja **Aino Pirolan** monologi-
näytelmään perustuva **kamari-
ooppera Aino Kallaksen**
elämästä.

Esiintyjät:

- mezzosopraano **Kukka-Maaria
Kallio**,
 - pianisti **Anna Roos**,
 - sellisti **Elena Hämäläinen**,
 - viulisti **Ninja Jakobsson**
- sekä
- tanssijat **Viivi Sjöblom** ja
Aaron Saira

Vaasan kaupungintalo. Kuva Hans Björknäs

Kaupungintalon juhlasalin seinien maalauksia. Kuva Kirsi Sand

JÄSENYHDISTYKSET TIEDOTTAVAT

HELSINGIN YHDISTYS

Helsingin yhdistyksen syysretki

Ensimmäinen pysähdys Ainolassa

Runsas joukko Helsingin yhdistyksen jäseniä osallistui torstaina 24.8. syysretkelle, joka suuntautui Tuusulanjärven taiteilijayhteisön maisemiin. Kiasman edustalta bussi vei meidät ensimmäiseksi Jean ja Aino Sibeliuksen kotiin. Työrauhaa etsiskelleen säveltäjän asettuminen Tuusulanjärven maisemiin ei ollut sattumaa, sillä Sibeliukset olivat aiemmin asuneet Keravalla kolme talvea, ja Tuusulanjärven lähellä asui jo sukulaisperhe. Kun Järvenpään kartanosta saatiin ostettua hehtaarin tontti, nousi sinne keällä 1904 arkkitehti Lars Sonckin piirtämä hirsihuvila, joka nimettiin Aino-rouvan mukaan Ainolaksi.

Sibelius ehti asua Ainolassa peräti 53 vuotta. Oppaan mukaan säveltäjämestari vaati säveltäessään täydellistä hiljaisuutta, johon perheen oli sopeuduttava. Ainolan muhkea, vihreä takka soi hänelle F-duurissa. Sibeliuksen kerrotaan olleen innokas kävelijä ja hän tuli tutuksi paikkakunnalla kävelyretkiensä ansiosta. Säveltäjäperheen elämä ei aina ollut auvoisaa ja rahastakin teki välillä tiukkaa. Niinpä perheellä oli hyötypuutarha, kanoja ja joka vuosi Ottilia-niminen sika, joka syksyllä lähetettiin Amerikkaan. Keväällä se palautettiin kotiin huomattavasti pienentyneenä. Tällaista tarinaa lapsille possusta kerrottiin. Kiersimme oppaan johdolla Ainolan tiloissa ja pistäydymme myös saunassa.

Aino-rouvan vaalimassa kauniissa pihapiirissä oli tärkeä, rauhaisa ajanviettopakka Rapallo, joka sai nimensä italialaisen kaupungin mukaan. Sillä paikalla on nyt Jean

Ainola Järvenpäässä

ja Aino Sibeliuksen hautapaikka, jonka luota hiljentyneenä kuljimme kukkaistutusten reunustamaa tietä bussille.

Järnefeltien ateljeekoti Suviranta

Matka jatkui taidemaalari Eero ja Saimi Järnefeltin Suvirantaan, joka on yhä yksityiskoti. Se sijaitsee lähellä Ainolaa. Usko Nyströmin piirustusten mukaan rakennettu Suvirannan huvila valmistui vuonna 1901. Järnefeltistä piti alun perin tulla kansakoulunopettaja suomalaiskansallisen innostuksen vallassa. Isä sai hänet kuitenkin jatkamaan taideopintoja Pietarissa. Eero Järnefelt valittiin 1900-luvun alussa piirustuksen opettajaksi Yliopiston piirustussaliin, jossa toimessa hän oli vuoteen 1928 asti. Järnefelt maalasi ahkerasti, talvella muotokuvia ja kesällä maisemia. Hän tutki pilviä ja teki niistä harjoitelmia. Tutustuimme ateljeekodin seinille ripustettuihin Järnefeltin ja Laura-tyttären teoksiin. Ateljeekodin lämminhenkinen miljöö teki meihin syvän vaikutuksen.

Eero Järnefelt laati Suvirannan puutarhasuunnitelman ja istutti värikkäät kukkapenkit pihaa kaunistamaan. Ihailimme hyvin hoidettua pihapiiriä 100-vuotiaiden tammien katveessa kiertäessämme huvilarakennusta.

Rajuilma yllätti Halosenniemessä

Krapinhovin maistuvan buffet-lounaan jälkeen matka jatkui Halosenniemeen. Perille päästyämme rajuilma yllätti. Sade ryöppysi bussin ympärillä valtoimenaan, ja hetkessä Halosenniemen piha oli yhtä mutaista järveä. Bussista ei kerta kaikkiaan voinut poistua. Päätimme jättää tällä kerralla Halosenniemen väliin ja jatkaa matkaamme Lottamuseoon.

Matkalaiset ihailemassa Suvirannan istutuksia

Syvärannan Lottamuseo

Syvärannan huvilan juuret ulottuvat peräti 1860-luvulle. Tornillisen huvilan rakennutti helsinkiläinen virkamies Birger Lundahl. Vuosien saatossa omistajat vaihtuivat tiheään, ja huvila oli välillä vuokralla. Rakennus rappeutui vähitellen. 1900-luvun alussa oli muotia, että rikas herrasväki hankki itselleen idyllisiä rantahuviloita.

Lottamuseo
Tuusulassa

Huvilan omistajaksi tuli tuolin moskovalainen nimineuvos Uschkoff, jonka aikana Syväranta eli 10-vuotisen kukoistuskautensa. Puutarhurit rakensivat suurenmoisen puutarhan istutuksineen, suihkulähteineen käytävineen ja marmoripatsaineen. Pihalla seisoo edelleen yksinäinen, kaunokas Josefine-marmoripatsas. Pihan puutarhakäytävän erottaa maantiestä satavuotias hämähäkinverkkoportti. Sen takana on Tuusulan rantatie ja Tuusulanjärvi.

Huvilan viimeiset omistajat myivät huvilan 1920-luvulla päätoimittaja Onni V. Tuiskun lepokotisäätiölle. Suvirannasta tuli sanomalehtimiesten lepokoti, jossa toimittajat, konttorihenkilökunta ja monet taiteilijat lomailivat aina vuoteen 1936 asti. Tuiskun säätiö myi Syvärannan vuonna 1936 Lotta Svärd-järjestölle, joka perusti sinne Lottaopiston ja lepokodin. Ensimmäinen lottakurssi pidettiin syksyllä 1937. Lottaopistossa koulutettiin kaikkiaan 1800 lottaa. Huvila on toiminut myös täysihoidtolana ja Päämajan tiedusteluyksikkönä vuosina 1939–1941. Lotta Svärd -järjestö lakkautettiin Moskovan välirauhasopimuksen nojalla syksyllä 1944. Ennen sitä Syväranta oli lahjoitettu Suomen Naisten Huoltosäätiölle, joka perustettiin jatkamaan lottajärjestön huolto- ja avustustyötä.

Vanha puinen huvila syttyi tuleen illalla 1. huhtikuuta 1947. Päärakennusta ei voinut pelastaa. Se tuhoutui lähes kivijalkaan. Huoltosäätiön tytäryhtiö Työmaahuolto Oy jatkoi toimintaansa Syvärannan rantasaunassa ja Ruotsin Majassa. Huoltosäätiö päätti vuonna 1994 rakennuttaa Syvärantaan entisen lottien tapaamispaikaksi Lotta-

kodin, jossa on tilaa myös näyttelyille. Rakennus valmistui 1995 ja avajaisia vietettiin Lotan päivänä 12 toukokuuta 1996. Rakennus on nykyisin nimeltään Lottamuseo. Siinä on torni kuten alkuperäisessä Syvärannan huvilassa. Suomen Huoltosäätiöstä on tullut vuonna 2000 Lotta Svärd Säätiö.

Tutustuimme Lottamuseossa Lotta Svärd – 100 vuotta yhteiskuntavastuuta -näyttelyyn. Puhutteleva näyttely esittelee monipuolisesti kuvin ja esinein lottien vapaaehtoisen työn merkittävää roolia avustustyössä sota-aikana. Lottakanttiinissa nautitun kahvin ja maitokakun voimin lähdimme sateen saattelema paluumatkalle Helsinkiin.

Teksti ja kuvat Pirjo Julin

Poimintoja Helsingin yhdistyksen ohjelmasta syksyllä 2023

Helsingin yhdistys, hallitus ja toimikunnat pitivät 21.8. suunnittelupäivän, jossa tarkasteltiin kevätkauden toimintaa ja pohdittiin vuoden 2024 strategiaa ja teemoja.

Yhdistys järjestää syyskaudella jäsenistölle maksuttomia jäseniltoja, joihin ei ole erillistä ilmoittautumista. Syyskuun aiheena on ”Intuition hyödyntäminen”. Alustuksen pitää taiteen tohtori **Asta Raami**.

Lokakuun ensimmäisessä jäsenillassa laulukerhon vetäjä **Kati Sannelvuo** johdattaa osallistujat yhteislaulun ihanaan maailmaan. Lokakuun toisen jäsenillan aiheena on aivoterveys. Aiheesta on kertomassa ja osallistujien kanssa keskustelemassa kansallisen aivoterveysohjelman ohjelmakoordi-

naattori **Tarja Keltto**.

Marraskuun jäsenillan ohjelma on vielä avoinna. Jäsenilloista tiedotetaan Helsingin yhdistyksen tapahtumakalenterissa. Naisliiton yhdistysten jäsenet ovat tervetulleita jäseniltoihin.

Kulttuuri- ja virkistystoimikunta järjestää jäsenistölle teatterivierailuja, taidenäyttely- ja museovierailuja ja kesä-/tai syysretken. Syyskuussa menemme Helsingin kaupunginteatteriin katsomaan Evan Hansen -musikaalia, lokakuussa tutustumme Ateneumin Väriä & Valoa -näyttelyyn, marraskuulle suunnitellaan jouluisia retkeä Porvooseen ja vierailaan Raili Hulkon puuterihuoneella.

Kirjakerhomme ”Kirjalauantai” kokoontuu kuukausittain. Syyskuussa aiheena on EU-puheenjohtajamaan Espanjan kirjallisuus. Lokakuun teemana on uudet maakuntakirjailijat. Marraskuussa tutustutaan suomalaisiin opas-/selfhelpteoksia. Joulukuussa käsitellään perinteisesti vuoden aikana palkittuja teoksia.

Laulukerhomme harjoittelee kahdesti kuukaudessa Aurorankadulla ja Bridgekerho kokoontuu joka perjantai pelaamaan Aurorankadulla.

Teksti Pirjo Julin

Helsingin yhdistyksen vapaaehtoistoimikunta tarttui keväällä Naisliiton kirjojen luettelointiprojektiin. Kuvassa Marjukka, Heljä, Taimi ja Eeva-Liisa, taustalla yhden kesäaamun rupeama. Kuva Raili Iloa

HÄMEENLINNAN YHDISTYS

Kevätkausi sulkeutui

Loppukevästä ehdimme Hämeenlinnan yhdistyksessä toteuttaa toimintasuunnitelman mukaisesti Minnan päivän tapaamisen. Tähän oli tehty ehdotus vuosikokouksessa ja tulemme tekemään vapaamuotoisesta terassitapaamisesta perinteen. Ensimmäisellä kerralla sää esti meitä istumasta terassilla, mutta hyvin kulki juttu sisätiloissakin.

Luontoretken toteuttamiseen meidän seudulla on mahtavat puitteet eikä pitkä matka mihinkään. On Aulangon luonnonsuojelualue, Ahveniston ulkoilualue ja Kansallinen kaupunkipuisto. Kauden päättäjaisiksi kokoonnuimme Aulangolla. Nuotion ääressä ja makkarapaiston lomassa luimme toisillemme Risto Rasan luontorunoja teoksesta Puut puhuvat.

Puita halaamassa Tuula Salin ja Ritva Karinsalo.

Syyskausi käynnistymässä

Kesäajan yhdistyksen jäsenet ovat viettäneet kukin tavallaan ja toimintamme on ollut vähäistä. Virkistyneinä ja innoissamme kokoonnuimme kauden käynnistämiseksi Minnan Salonkiin. Kirjana oli tällä kertaa Alex Schulmanin *Kiirehdi rakkain*, mikä viritti keskusteluun sukusalaisuuksista ja innosti laulamaan Tove Janssonin sanoittaman Syyslaulun. Päätimme laajentaa kirjapiirimme toimintaa elokuvan suuntaan. Menemme

yhdessä joulukuussa katsomaan Kavin tuottaman elokuvan *Polta nämä kirjeet*, mikä jatkaa sukusalaisuuksien käsittelyä, erityisesti vihan tunteita.

Muusta toiminnasta olemme vielä suunnittelun asteella ja tarkemmat päivämäärät ja paikat on varmistamatta. Painimme jatkuvasti tilakysymyksen kanssa. Mistä löytyvät edulliset tilat kokoontumisille? Pienenä yhdistyksenä panostamme verkostoitumiseen. Yhteistyössä HAMK:n (Hämeen ammattikorkeakoulu) kanssa pidämme älyvaatteisiin ja digipalvelujen kehittämiseen liittyvän tilaisuuden loppuvuodesta. Oma jäsenemme kertoo meille lääkehuoltoon ja apteekkipalvelujen tulevaisuuteen liittyvistä kysymyksistä sote-uudistuksessa.

Haluamme yhteistyössä Tavastsvenskar-yhdistyksen kanssa nostaa Fredrika Runebergin naiskirjailijana ja naisten oikeuksien puolestapuhujana vahvemmin esille ja siksi suunnitteleme Fredrikan päivän viettoa näkyvällä tavalla. Kirjaston kanssa meillä on hyvät suhteet kirjallisuusteemaisten tilaisuuksien järjestämisessä.

Jäsenistön toiveena on kokoontua yhdessä joululounaalle ja se toteutetaan.

Teksti ja kuva Ritva Karinsalo

JYVÄSKYLÄN OSASTO

Jyväskylän kesä on mennyt ilman suuria tapahtumia. Jyväskylän kesä toki tuo elämää tänne, tänä vuonna tapahtuma oli 5.-11.7. Eri-laisia konsertteja oli Lounaispuistossa sekä Ruusupuistossa ja täällä esiintyi myöskin portugalilainen v. 2017 euroviisuvoittaja Salvador Sobral täysille katsomoille. Suuren suosion saivat myöskin Filosofiset kävelyretket, joita vetivät Filosofian väitöskirjatutkijat Sari Hietämäki ja Anttoni Kuusela.

Kuopion kesäpäiville osallistui kaksi jäsentämme **Tuula Riipinen** ja **Sylva Mannsten** ja molemmat kertoivat retken olleen antoisa.

Kesän alussa olimme ravintola Pöllövaarissa nauttimassa kauniista aurinkoisesta kesäpäivästä ja pienistä virvokkeista.

Syksyn suunnitelmissa on hautausmaakerros, käymme tunnettujen jyväskyläläisten naisten haudoilla. Meitä ilahduttaa myöskin teatterissa menevä musikaali *Evita*, joka kertoo Argentiinan presidentin vaimon Eva Peronin tarinan, musikaalin on säveltänyt Andrew Lloyd Webber. *Evita* on ensimmäinen Webberin musikaali, joka Jyväskylässä esitetään. Sinne olemme menossa isolla joukolla.

Pirjo Sara-aho pitää luennon kuulosta, ikäkuulosta sekä kuulon kuntoutuksesta.

Muuten syksyn ohjelma on vielä avoin, toivomme valoisia syyspäiviä kaikille.

Teksti Irmeli Saari

OULUN OSASTO

Kesän 2023 kohokohtia

Oulun osasto vietti kesän avajaispiknikkiä kesäkuussa luonnon helmassa Oulun Ainolan puistossa. Elokuussa osasto vietti kesäisen iltapäivän vuoden teeman yhteisöllisyyden ja yhteistyön merkeissä Haukiputaalla Kiiminkijoen rannalla sijaitsevassa Lomakoti Onnelassa. Lounaan jälkeen **Pirjo Hätälä** kertoi värikkästä johtamansa Lomakoti Onnela ry:stä alkaen rakennusten historiasta vuodesta 1912 lähtien ja siitä, miten Oululaisten Vaaran naisten yhdistystoiminta johti vuonna 1951 Onnelan ostamiseen äitien lomatoimintapaikaksi. Vuosien varrella niin ympäristö kuin rahoitus- ja toimintamuodot ovat muuttuneet.

Ohjelmassa oli jäsenemme **Päivi Laakso-Katajamäen** tuote-esittely ja nautinnollinen "villasukkakajahoito". Mukava tapahtuma houkutti mukaan myös uusia jäseniä.

Syksyn 2023 suunnitelmia

- Syyskuun alussa osallistumme Oulun päivien 1-3.9. tapahtumaan

Oululaisten aurinkoinen päivä Ainolan puiston piknikillä

yhteistyössä Oulun seudun Kirjoittajien kanssa. Keskeisenä teemana on Naisten ääni – toiminnan esittely ja markkinointi

- Kansalaisvaikuttamisen päivä on 1.10. Järjestämme yleisötapah-tuman yhdessä Nytkisin kanssa. Tilaisuuden kahvitarjoilusta vastaa Martat. Tilaisuudessa puhuu kirjailija **Katariina Vuori** ja kansanedustaja **Pia Hiltunen** kertoo kansalaisvaikuttamisesta eri kanavilla.

- **Jäseniltamme** pidämme entiseen tapaan Oulun Aleksinkulmassa. Tila on meille maksuton.

Jäseniltojen ohjelmasuunnitelmaa:

- syyskuun jäseniltaan pyydetään kirjailija **Pirkko Mattilaa** esittelemään uutta kirjaansa *Paikka Sydämessä* (2023)

- lokakuun jäsenillan ohjelmassa mm. kokemuksia ja ajatuksia Vaasan juhlasta ja syyskokouksesta (7.-8.10.2023)

- marraskuun teemana on yhteisöllisyys. Tarkempi ohjelma on vielä ideatasolla

- joulukuun jäseniltaa vietetään pikkujoulujen merkeissä

- Syksyn toimintakalenterissa lisäksi yhteisiä teatteri- ja elokuvailtoja. Käymme mm. yhdessä Tornion yhdistyksen kanssa Oulun kaupunginteatterissa katsomassa Tommi Kinnusen vuoteen 1945 sijoittuvan näytelmän *Ei kertonut katuvansa*.

- Olemme ideoineet myös aromaterapiavoiteiden tekemistä yhdessä sekä perinteinen osallistuminen Caritas senioritalon joulumyyjäisiin

- Oulun kaupunki järjestää järjestöille alueellisen kansalaisjärjestöakatemian 5.10. Hallituksen jäsenille suositeltu osallistumista.

Teksti Tiina Tervoaskanto-Mäentausta

Kuvassa lomakoti Onnelan toiminnanjohtaja Pirjo Hätälä kertoo Onnelan historiasta ja nykyisestä toiminnasta. Kuva Raija Ainasoja

TORNION YHDISTYS

Heinäkuussa Tornion yhdistys osallistui Kuopion kesäpäiville, joiden suunnittelusta yhdistys myös vastasi.

Syyskuun ensimmäisenä päivänä olimme Tornion kaupunginkirjastossa esittelemässä Suomalaista Naisliittoa ja Torniossa toimivaa jäsenyhdistystä.

Paikalle saimme kirjailija **Ritva-Elina Pylvään** Rovaniemeltä esittelemään tuotantoaan. Meistä jäsenistä monet ostivat häneltä vastikään ilmestyneen runokokoelman *Horsmankukkia*, jossa runot peilaavat arkipäivää runon muotoon kirjoitettuna.

Kesän jälkeen aloitamme jälleen kerran kuukaudessa kokoontuvan lukupiirin, jonka ensimmäinen kokoontuminen on 18.9.2023. Kirjана on Linda Olssonin kirja *Kaikki hyvää sinussa*.

Lokakuussa vietämme hyvinvointi-iltaa, jossa saamme kuulla Lapin hyvinvointialueen suunnitelmia asukkaita askarruttavista asioista ja miten jatkossa hyvinvointialue turvaa palvelut alueellaan.

Kulttuuria unohtamatta teemme teatterimatkan Ouluun 14.10.2023. Mukaan tulee myös Oulun osaston jäseniä. Teatteriesitys pohjautuu Tommi Kinnusen romaaniin *Ei kertonut katuvansa*.

Olemme mukana torniolaisten naisjärjestöjen kanssa joulumyyjäisissä marraskuussa. Yhdistyksemme vastaa kahvion ylläpidosta.

Teksti Marja-Riitta Tervahauta

Fokus-näyttelysarja Aineen museolla

Torniossa sijaitseva Aineen taide-museo esittelee syksyn 2023 aikana Fokus-näyttelysarjan, jossa esitellään neljän lappilaisen nais-taiteilijan teoksia. Teemana on kokoelmien vähälle huomiolle jääneet naistaiteilijat sekä naisten asema Pohjois-Suomen kuvatai-

teessa. Aineen Kuvataidesäätiön ja Kemin taidemuseon kokoelmassa on teoksia taiteilijoilta **Ilta Sorro**, **Christina Snellman**, **Helinä Wähä** ja **Annikki Luukela**, joihin pienoisnäyttelyssä voi tutustua yhteen taiteilijaan vuorollaan.

Tornion yhdistys on käynyt katsomassa Christina Snellman teoksia taidemuseon amanuenssin **Amanda Hakoköngäs** johdolla. Seuraavaksi tutustutaan Helinä Wähän taideteoksiin.

Näyttelysarja FOKUS on tehty yhteistyössä Aineen Taidemuseon Ystävät ry:n ja Suomalaisen Naisliiton Tornion yhdistyksen kanssa. Kari Mattila säätiö ja Yrjö Sirolan säätiö ovat tukeneet Fokus-näyttelysarjaa.

Teksti Raili Ilola

Kuvassa vasemmalla amanuenssi Amanda Hakoköngäs Aineen taidemuseolta ja naisliittolaisia. Taustalla Christina Snellmanin teoksia. Kuva Aineen taidemuseo/Brita-Kaisa Välimaa

VAASAN SUOMALAINEN NAISSKUBI

Naisklubilaisia Kirkkopuiston kierroksella.

Vaasan Suomalainen Naisklubi aloitti syyskauden 16.8. järjestämällä Asunto Oy Purren asukkaille perinteisen pihajuhlan lohikeitto- ja kakkutarjoiluineen. LauluLiisat-kuoro, jossa laulaa mukana naisklubilaisia, esitti viihdesävelmiä menneiltä vuosikymmeniltä.

Naisklubin syksyn ensimmäisessä jäsentilaisuudessa kauniina syyskuun iltapäivänä klubilaiset koontuivat Vaasan Kirkkopuistoon. Vaasan ev.lut. seurakuntien edustaja Juha Rintakallio opasti puistokierroksella ja kertoi kiin-

nostavasti puiston vanhoista puista, joilla useilla on ikää yli 150 vuotta. Vaasan kirkko on rakennettu v. 1864, puisto on valmistunut v. 1865. Siellä kasvaa parikymmentä eri puulajia, joukossa siperianpihta, saarni, vuorijalava, tammi, kanadantuija ja monia muita. Lopuksi juotiin kakkukahvit Cafe Pharmacyssä, joka on avattu pari vuotta entisen apteekin tiloihin, rakennukseen, joka sekin kuuluu Vaasan vanhimpiin.

Syyskauden muissa jäsentilaisuuksissa tutustutaan mm. paikallisradion toimintaan ja vierailaan

Kalyna Centerissä, joka toimii ukrainalaisten pakolaisten hyväksi. Marraskuun lopulla on vuorossa käynti Vaasan kaupunginteatterissa uutuusnäytelmässä *Nokia – jättiläisen nousu ja tuho*. Siinä pääroolia Jorma Ollilaa esittää mm. Sisu-elokuvasta tunnettu näyttelijä Jorma Tommila.

Kesällä ja syksyllä yhdistys on valmistellut Suomalaisen Naisliiton syyskokousta ja Minna Canth-seminaaria. Tarkempi ohjelma on tämän tiedotteen sivulla 7.

Vapaaehtoistoimintaa kahdessa kaupungin palvelukodissa jatketaan edelleen. Myös klubin asuntojen asukkaille suunnatut säännölliset Ystäväpiiri-tapaamiset käynnistyvät syyskuussa.

Teksti ja kuvat Kirsi Sand

Kirkkopuiston vanhoja lehmuksia, jotka on aikanaan istutettu tontin joka kulmaukseen muutaman puun piiriksi, kuin lehtimajaksi.

Pikamuoti on tuhoon tuomittu

Helleaaltoja, laajoja maisemapaloja, rankkasateita, kuivuutta, sulaneita jäätiköitä... Äärimmäisistä sääilmiöistä on tullut jokapäiväisiä uutisia. Myös syy näihin tiedetään, samoin aiheuttaja. Eli maapallon kohonnut lämpötila, jota valtaosin aiheuttavat fossiiliset polttoaineet. Niitä tarvitsemme asumiseen, liikkumiseen, ruokaan, tavaroiden kuljetukseen ja palveluihin. Liioin maapallomme resurssit eivät riitä kasvavalle ihmiskunnalle. Ei myöskään vesi.

Ympäristöystävällinen pukeutuminen on jo tuttua naisliittolaisille; onhan se osa liiton Saavutettavuusprojektia. Pari vuotta sitten Helsingin yhdistyksen Ajankohtaisseminaarissa esiteltiin iättömiä vaatteita iäkkäille ja Hämeenlinnassa HAMKin ammattikorkeakoulussa oli Naisten päivänä Menestystä innovaatioilla -seminaari, jossa kerrottiin paikkaavasta vaate-laastarista ja kolmiulotteisista tekstiileistä. Yhteistyö HAMKin kanssa jatkuu tänä syksynä älyvaate-temalla. Tässä naisliittolaiset ovat edelläkävijöitä.

Myös työvuosina ostamiani "muoti" vaatteita hyödynnän. Parhaat pääsevät second hand-liikkeisiin ja myös ystäväilleni, käyttökelpoiset ompelijalle ja kierrätysmyymälöihin, muut jätekeräykseen. Silti lukiessani jaetuista vaatekaapeista, muotivuokraamoista, ompelukahviloista ja korjaustyöpajoista tunnen kateutta ja toivoisin olevani nuorempi. Tai ainakin sitä, että nämä olisivat tulleet jo vuosikymmeniä aiemmin.

Onneksi uusi sukupolvi on ympäristötietoinen. Jo nyt alle 25-vuotiaat ostavat Kirsi Niinimäen mukaan eniten second hand -vaatteita. Positiivista kehitystä tukee myös EU, joka päivittää tekstiilistrategiaansa. Vaatteista pyritään tekemään paitsi laadukkaita ja pitempään kestäviä myös kierrätettäviä ja korjattavia.

Vuosikymmenemme lopussa trendivaatteita ei ehkä ostetakaan enää omaksi vaan lainataan. Mittatilausvaatteiden suosio kasvaa, samoin 3D-tulostettavien. Digitaaliset näyttelytilat ja sovituskopit yleistyvät. Älytekstiilejä tai päälle puettavaa elektroniikkaa käytetään jo nyt urheilu- ja työvaatteissa. Myös uusia materiaaleja kehitetään. Tällainen on esimerkiksi Ioncell, Helsingin ja Aalto-yliopiston kehittämä puusta, pahvista, vanhoista sanomalehdistä ja tekstiilijätteestä valmistettu vahva kuitu.

Uskon, että viimeistään tuolloin pikamuoti on haudattu.

Teksti Maija Kauppinen

- Yhdistelen usein eri vuosikymmeniltä olevia vaatteita. Viskoosi-elastaanimekkoni on toissa kevään Ritva Falla -mallistoa, Marimekon puuvillajakku 1980-luvulta.
Kuva Tuula Salin

Vaikka olen tiedostanut kuluksemme haitat jo vuodesta 1972, jolloin Rooman klubi julkaisi Kasvun rajat -raporttinsa, Hämeen Sanomista elokuussa lukemani uutinen, että pikamuoti aiheuttaa nykyisin 10 prosenttia maailman päästöistä, hätkähdytti. Yksin vettä siihen hupenee 79 triljoonaa (1 triljoona = 1018) litraa vuodessa ja vuosittain syntyvä tekstiilijättekasa painaa 92 miljoonaa tonnia. Tiedon kertoja ei ole kuka tahansa, vaan Aalto-yliopiston professori **Kirsi Niinimäki**, tekstiiliteollisuuden ja pikamuodin ympäristövaikutusten tutkija.

Myös itse koen kuuluvani pikamuotia vältteleviin. Ovathan vanhimmat käyttövaatteeni 1960-luvulta, opiskelu- ja ensimmäisiltä työvuosilta. Tädilläni oli villakutomo, jossa olin usein sovitusnukkena. Palkaksi sain tuon ajan toimistovaatteita: laadukkaasta ranskalaisvillasta valmistettuja jakkuja, housuja, takkeja ja liivejä. Vaikka ne muodin ja kilojen muuttuessa unohtuivat, en heittänyt niitä pois. 2000-luvun alussa totesin vaatteiden olevan paitsi ehjiä myös ajattomia, joten otin ne aktiivikäyttöön.

MoniNaista - Kulttuurivinkkejä ja tapahtumia

Yhdistykset vinkkaavat kotikaupunkiensa tai kotiseutunsa kulttuuritapahtumista

HELSINKI

Kirjamessut Helsingin Messukeskuksessa 26.-29.10.2023.

“ Kirjamessujen tärkeimmät arvot ovat sananvapaus, yhdenvertaisuus ja ihmisarvon kunnioittaminen.” Naisliiton **Minna-lehti** on mukana Kultti ry:n osastolla.

<https://kirjamessut.messukeskus.com/>

Huom! Samaan aikaan ja samalla lipulla myös Viini & Ruokamessut sekä Erityisruokavaliot-tapahtuma

<https://viininruoka.fi/>

<https://lautasella.messukeskus.com/>

Arabiassa on tilaa olla utelias!

Kannattaa tutustua **Arabia 135**

-kortteliin osoitteessa Hämeentie 135. Paljon erilaista näkemistä, lounaspaikkoja, kirjasto, museoita, monelle jo tutut Finlaysonin ja Iittalan trendimymälät mutta myös Designmuseo Arabia, jossa esillä ehkä juuri se oman mummon kahvikuppi.

<https://arabia135.fi/>

Kampin kappeli, hiljentymisen ja kohtaamisen paikka

<https://www.kampinkappeli.fi/#>

Volker von Boninin valokuvia

Hakasalmen huvilassa

6.10.2023–25.8.2024

<https://hakasalmenhuvoila.fi/>

HÄMEENLINNA

Hämeenlinnan taidemuseossa on meneillään Berndt Lindholmin näytely *Polkuja maisemaan. Vexi Salmi ja ystäväät -muistonäyttely* jatkuu.

Pia Freudin ja Taina-Maaria Rautasuon käynnistämä **DIALOGIA!** -festivaali saa jatkoa tänä syksynä 17.9. Tiedossa on musiikin ja liikunnan välinen inspiraatio luennon ja työpajan muodossa.

Rasismi-keskustelu on vellonut koko kesän mediassa. Hämeenlinnan kaupunki haluaa edesauttaa positiivisen puheen ja kuuntelemisen taidon lisäämistä ja järjestää yhdessä YLEN ja Erätauko -säätiön kanssa **HYVIN SANOTTU** – keskustelufestivaalin 29.-30.9.2023 Verkatehtaalla.

Hämeenlinnassa ei voi ohittaa Sibeliusta. Sibeliuss-seuran aktiiviseen toimintaan musiikin äärellä voi tutus-

tua yksityiskohtaisemmin www.hameenlinsibeliusseura.fi

Tänä syksynä teatterimme esittää paljon menestystä saaneen kirjailijan Anneli Kannon teokseen **ROTTIEN PYHIMYS** perustuvan näytelmän Pari vuotta sitten Anneli Kanto oli yhdistyksemme vieraana Hattulan Pyhän ristin kirkolla.

Rottien pyhimys. Kuva Hämeenlinnan kaupunginteatteri / Tapio Aulu

JYVÄSKYLÄ

Jokasyksyinen valoteemainen tapahtuma **VALON KAUPUNKI** 28.9-7.10.2023.

Finlandia Marathon Jyväskylä 15.-16.9.2023

Reittinä on Suomen kauneimpana liikenneväylänä palkittu Jyväskylän rantaraitti.

Messu- ja kongressikeskus Paviljongissa on messuja koko syksyn ajan, seuraavana Wemmi – sadonkorjuumarkkinat 16.-17.9.2023.

OULU

Oulun teatteri – Edward Albeenin *Kuka pelkää Virginia Woolfia?* Kuva Kati Leinonen.

Oulun kaupunginteatterissa saa syksyllä 2023 ensi-iltansa Edward Albeenin näytelmä *Kuka pelkää Virginia Woolfia?* Alma Lehmuskallion ohjama klassikko on humoristisen raivokas avioliittokuvaus.

Oulu Sinfonia viettää *Leevi Madetoja*

festivaalia. Virpi Räsäsen tähdittämä *Syksyn sadut sataa* nähdään keskiviikkona 18.10. ja torstaina 19.10. teos *Pohjalainen Pariisissa*, jolloin pääosassa on Madetojan pariisilaisävytteiden kolmas sinfonia.

TORNIO

Aineen taidemuseon *Taidebasaari* 18.-19.11.2023 Torniossa

Aineen taidemuseon *Taidebasaari* on jo perinteeksi muodostunut kaksipäiväinen ohjelmallinen taiteen esittely- ja myyntitapahtuma.

HAPPY NEW TWICE 31.12.2023

Kaksi maata, kaksi aikavyöhykettä, yksi suuri uuden vuoden juhla Suomen ja Ruotsin rajattomalla rajalla TornioHaaparannalla!

Vuosi vaihtuu Victoriantorilla arktisen taivaan alla kaksi kertaa, luvassa musiikkia, viihdyttäviä esityksiä ja ilotulituksia.

VAASA

Kaupungin molemmat teatterit tarjoavat alkusyksyn ohjelmistossaan musikaaleja: Vaasan kaupunginteatteri *Nunnia ja konnia* -musiikkikomedian ja Wasa Teater tuoreen kantaesityksen *Vänd om min längtan*.

Vierailuista voi mainita mm. **Seela Sellan** ja **Esko Roineen** tähdittämän näytelmän *Rakkauskirjeitä* 23.11.

Vaasan kaupunginorkesterin ohjelmakattauksesta löytyy mm. ranskalaisia chansoneita:

PIAF – Paris, mon amour 27.10.

tai vaikkapa barokkimusiikin kuningasteos, Georg Friedrich Händelin *Messias-oratorio* 15.12.

Kuntsin modernin taiteen museosa on meneillään **Viivasta tilaan -näyttely** 9.9.2023–14.4.2024.

Näyttely kuvaa, miten taiteilijat työstävät viivaa, yksinkertaisesta lyijykynäpiirustuksesta tilalliseen installaatioon.